

מבחינים אנו שכל דבר שקרה שם בצורת הסתר פנים מוביל ומקשר לנס, מעצם היותו של אחשוורוש למלך, עשיית המשתה, כיוון הימים לאורך כל הזמן שיהיו ימי רצון, וויכוח והריגת ושתי, מעשה בגתן ותרש, גדולת המן, הגורלות שהפיל, הניסים שנעשו לאסתר ולמרדכי היהודי, וכלה במפלת המן, מותו ומות בניו ומפלת כל הגויים.

מתוך שימת לב והתבוננות ליקטתי את הדברים לקיטה בתר לקיטה עד שנקבצה כמות נכבדה של מאורעות ונסים המראים לנו את יד ה' ורק אומרים הדברים: תתבוננו בנו ותראו את הנהגת ה' בעולמו.

התבססתי על הגמרות, המדרשים, ילקוט מעם לועז, ראשונים ואחרונים ופעמים מעטות הוספתי נופך מדילי כפי הבנתי הדלה ואם יש משגה יתלה הדבר בי ובהבנתי ולא חלילה בגדולי עולם על פיהם נכתבו הדברים.

זכנו ה' שנראה את מפלת עמלק הסופית במלחמת גוג ומגוג ויהיה כסאו של ה' שלם, בעגלא דיין. אמן.

ניסים ונפלאות במגילה

ניסים ונפלאות במגילה

א. מוכח שכל קיומו של אחשוורוש למען הנס הוא שכן עיקר הנס שגברו היהודים על שונאיהם היה בשנת שלוש עשרה למלכותו ובשנה הארבע עשרה כבר הסתיימה מלכותו, משמע שהיה קיומו לסובב את סיבת הניסים שאם לא כן היה מושמד מהעולם מיד כשלבש את בגדי כה"ג כשם שאירע לבלשצאר.

ב. הנס אירע כאשר היהודים זעקו לה' מפני שידעו שאין להם מושיע מלבדו. שלא יכלו לומר אחות לנו בבית המלך מפני שעשתה סעודה

בס"ד

פתיחה

חלק זה נקרא ניסים ונפלאות במגילה מפני שכשמו כן הוא, כלולים כאן ובלולים יחד בקיצור לשון ובהסתמך על הקוראים שיש להם יד ורגל במדרשי המגילה השונים, בגמרות ובחידושי המפרשים ועל פיהם נקבצו ובאו כל הנסים והנפלאות הרמוזים במגילה.

שונים הם הנסים מהנפלאות והנפלאות מההשגחה, שחלקם נסים גלויים ממש, דברי פלא והפלא, חלקם הם דברים שנראים כמתרחשים בדרך הטבע אך למתבונן היטב יכול לזהות על נקלה את אצבע אלוקים המכוונת את כל הדברים והדרכים שיובילו כולם למקום אחד שיקרה הנס הגדול שעל שמו אנו חוגגים ושמחים במפלת עמלק וקיימו וקיימו היהודים מה שקיבלו כבר בסיני שקיבלו את התורה מאהבה.

עם אחשורוש והמן, ומפני שמלך על כל העולם לא היה לאן לברוח אלא לה', יוצא שחלק מקיום הנס הוא בכך שמלך על כל העולם ולא היה להם הימלטות כי אם לה'.

ג. מעשה הכסא ידוע שבנה את כסאו וסביבו את ארמונו וסביבו את עיר הבירה, ויוצא שבא לשושן רק בשביל הכסא ודבר תמוה זה קרה לנס שיהיה מרדכי היהודי סמוך שם, שהרי היה יכול לקבוע את ארמונו במקום אחר.

ד. אחשורוש טעה בחשבון של שבעים שנה ומפני טעותו חטא ונגזר עליו עונש.

ה. לרשעים יש זמן שהוגדשה סאתם, וסיבב ה' שימתין עם המשתה עד שנה שלישית שזה הזמן של הגדשת הסאה של וּשְׁתִי כְּדִי שְׁתִּיפּוּל, וסיבוב הדברים היה ע"י שהרגיש אחשורוש שעדיין לא שלימה מלכותו ובסוף כאשר עשה משתה הרג את וּשְׁתִי שְׁמוּזָה הַתְּגַלְגַּל הַנֶּס.

ו. אם לא שנכחו שם כל גדולי המלכות ייתכן ולא היה כועס כל כך ואולי היה מקום לוותר וגם לא היה את טענת ממוכן שנודע הדבר ברבים.

ז. לפניו – לפי פירוש אחד הושיבם בשווה לו וזה נתן להם את העוז להתווכח בנוכחותו של המלך אלו נשים נאות יותר וכך נגרר שביקשו שיביא את וּשְׁתִי רַק בְּכֶתֶר מְלָכּוֹת.

ח. ה' זימן לאחשורוש את העושר שהחביא נבוכדנצר שלא רצה שבנו יהנה מהונו והטביע אוניות מלאות בכסף וזהב ואבותיו של אחשורוש

מצאוהו ויוצא שכל עושרו בא מנבוכדנצר שוּשְׁתִי הֵייתָה נִכְדָּתוֹ וְזֶה נָתַן לָהּ פֶּתַחֲוֹן פֶּה לְהֵשִׁיב לוֹ שֶׁהוּא מֶלֶךְ בְּזִכּוֹתָהּ.

ט. בזבזנותו בסעודה גרמה למלאכי השרת לבוא לפני ה' ולומר כיצד נהנה רשע זה כל כך בעוד בית המקדש חרב ואין קרבנות לפני ה' ונתן ה' רשות להטיל מהומה בסעודה.

י. אין אנס – לא הכריחו את היהודים לאכול ולשתות לא כשר שנכנס בליבו של אחשורוש לגרום הנאה לכולם.

יא. בגלל שהשווה את סעודתו לקרבנות שתהא כדת של תורה עלו המלאכים ואמרו לפני ה' את כל הדברים הרמוזים בשמות שריו: כרשנא האם הקריבו לפניך כרים בני שנה כדרך שהקריבו ישראל לפניך וכו'.

יב. עוד סיבה שנתנה להם תחושת רווחה ויכלו מפני כך להתווכח: נשים של מי נאות יותר, זה הציזיוי אין אנס שלא להכניס את הכוס הגדולה שבה הכריחו אנשים לשתות.

יג. ושתי עשתה משתה נשים קרוב למושב הגברים וזה גם גרם שהתחילו לדבר בזנות.

יד. ציווה בטפשות להביאה רק בכתר מלכות ומפני כך ותמאן.

טו. המלך כעס מאוד מפני ששלחה לומר לו דברים פוגעים כגון שהוא שווה כשומר הסוסים של אביה וכיוצא בזה.

זו. נהגה בטפשות ששלחה לו את הדברים החמורים ביד הסריסים וכך כולם שמעו מזה ולא הייתה לו ברירה אלא להורגה, בעוד שיכולה הייתה לשלוח לו בכתב.

יז. שצמח לה זנב או יבלת או שפרחה לה צרעת או שפירסה נדה ומכל מקום לא יכלה לבוא למרות שגם היא לדבר עבירה נתכוונה ובוודאי רצתה לבוא.

יח. אש מהגיהנם הכניסו לו כדי שתבער בו חמתו ולא יסלח.

יט. נהגו בושת מידה כנגד מידה על מה שהייתה עושה לבנות ישראל שהכריחה אותן לעבוד לא בבגדים טובים כראוי בשבת, ועל כן ציווה עליה לבוא רק בכתר והיה זה דווקא בשבת.

כ. חכמת חכמי ישראל שלא רצו לדונה וכך המן אמר את עצתו להרוג את ושתו וזה נתן פתחון פה אחר כך לאסתר לומר שהמן רוצה בנזק המלך ותמיד רוצה להרוג נשותיו.

כא. והקרוב אליו – שהקריבו עצמם לפורענות על ידי עצותיהם הרעות ובסוף הרגם אחשורוש וכך נתגלגל שהתיעץ עם הנערים שלא יעצו לו כראוי שינהג בחיפוש אשה כדרך שעשה דוד המלך ע"ה.

כב. קפץ הדיוט בראש דבר שלא מקובל כדי שיהיה פתחון פה כנ"ל.

כג. סיבב ה' שיהיה מריבה בין המן לושתו שהכתה אותו עם נעל על קדקדו או מפני שלא הזמינה את אשתו זרש לסעודה וכך חפץ במותה.

כד. שניתנה לו העיצה בפיו לדרוש מאחשורוש שתיכתב הגזירה בדתי פרס ומדי וכך גם המלך עצמו אינו יכול לחזור בו ובזה היה בטוח שתיהרג ושתו ולא תצליח לעורר רחמים.

כה. איגרות הללו הראשונות גרמו שלא יהיה תוקף לאגרות שניות ולא קמו הגוים מיד להרוג יהודים מפני שאמרו זה מלך שוטה ששלח באגרות לומר שצריך כל איש להיות שורר בביתו.

כו. והיום הזה – לפי החשבון עשה אחשורוש את סעודתו בימי הקיץ מניסן עד ג' תשרי ולאחר מכן עוד שבעה ימים וביום האחרון הוא יום הכיפורים הרג את ושתו וסיבב ה' שדווקא ביום הזה שהוא יום סליחה וכפרה ויום שוודאי לא חטאו בו ישראל התחיל הנס.

כז. לרעותה הטובה ממנה דווקא והמלך לא מצא טובה ממנה עד שהביאו את אסתר.

כח. ויטב הדבר – טפשות נכנסה בו להרוג את אשתו מפני אוהבו ואחר כך את אוהבו מפני אשתו, ועוד, שאשה חדשה חיפש ארבע שנים ואת אשתו הרג ביום אחד.

כט. כתוב כשוך מפני שלא לגמרי נעלמה ממנו חמתו שבערה עד שנהרג המן שם נאמר שככה שכל הזמן הרגיש שדבר רע מנקר בו ולאחר מיתת המן זה נעלם ונרגע ועל כן לא הצטער כלל על מותו.

ל. עשו לנכריות מידה כנגד מידה שהן צחקו על בנות ישראל שבגלותן מתכערות ועתה באה להם הצרה הזאת שכל אחת באה למלך ושולח אותה באומרו שאינה ראויה.

לא. וביתו של המן שהייתה ראויה מצד עצמה ומצד ייחוסה ניתן בה ריח רע עד שהוכרחו לשולחה משם בבהילות.

לב. שלא הרג דוד המלך ע"ה את שמעי בן גירא למרות שהיה מורד במלכות עד שראה שכבר ייצא ממנו מרדכי.

לג. התגלגלו הדברים בעבר שנאלץ המן למכור את עצמו לעבד למרדכי בעבור לחם וכך התלבה כעסו.

לד. ויהי אמן את הדסה שנעשה לו נס ויכל להניקה.

לה. הצליח להחביא את אסתר ארבע שנים למרות שהביאו בתולות מכל העולם והיא גרה בשושן.

לו. ותיטב הנערה בעיניו וישנה ואת נערותיה לטוב בית הנשים.

לז. לא נמצאה נערה שמצאה חן בעיני המלך.

לח. נשאה אסתר חן בעיני כל רואיה.

לט. כל אחד חשב שהיא מהאומה שלו ורצה בהצלחתה.

מ. למרות שלא טעמה כלום חוץ מזרעונים נשאה ביופיה ונשאה חן בעיני כל רואיה.

מא. נסתבב שתלך למלך דווקא בחודש טבת שהוא חודש שבו נהנה גוף וכו'.

מב. כדי שתתחבב עליו ביקש לטעום וכו' מה שרצה.

מג. על פי הזהר לא הלכה היא אצל אחשורוש ונודמנה לה שידה שהלכה במקומה.

מד. נס היה שלא הרגה אחשורוש על שלא מגלה על עמה ומולדתה, והיה למרדכי חשש על זה ועל כן התהלך בחוץ.

מה. ועל זה הדרך בא לראות את שלום אסתר דיכול היה לעזורה נגד שאר הנשים המקנאות והיה חשש שיטילו בה כשפים.

מו. כתוב שהמליכה תחת ושתי ודרשו שזרק את תמונתה של ושתי, ששכחה לגמרי וידע שאסתר טובה לו מושתי.

מז. הצליחה אסתר לשכנעו להושיב בשער המלך את מרדכי היהודי שאמרה לו שראוי שכל מלך יושיב חכם יהודי בשער חצירו וכן עשה נבוכדנצר.

מח. כעסם של בגתן ותרש שעל ידם נתגלגל חלק מהנס היה כעס של שטות שלא ראינו שינה לעינינו ואין הורגים מלך בגלל זה אלא אם כן לצורך הנס.

מט. חלק מהנס היה שדיברו בנוכחותו ולא ידעו שהוא דובר טרסיית.

נ. ויודע הדבר למרדכי – על ידי רוח הקודש.

נא. כיצד אמר מרדכי לאסתר על דבר המזימה והרי כל השערים נעולים וקשה לבוא? אלא, מלמד שנפתחו לו כל השערים.

נב. בגתן ותרש שמעו שהמלך יודע על דבר הנחש והעלימו אותו והקב"ה שם נחש אחר במקומו ועל זה נאמר ויבקש הדבר וימצא והרי אין מציאה אלא על דבר שכבר אבד.

נג. לפני שבר גאון וכך המן נתגדל אצל המלך לרעתו.

נד. על פי נימוסיהם שר שנתמנה למשרתו אפשר להורידו רק בתוך שבועים יום ראשונים וכן המן נתגדל רק לשבעים יום וכבר הספיק לעשות הכל ובתוך השבעים יום הומת ורמז לזה: שיש שבועים פסוקים מתחילת גדולתו עד מותו.

נה. בגלל ויבז בעיניו לשלוח יד במרדכי לבדו בא זכרונו לפני הקב"ה ואמר בווה בן בוזה בן בנו של עשיו עליו נאמר ויבז את הבכורה וחלק מתחילת מפלתו היה כאשר ויבז.

נו. הפיל פור ושמח ולא ידע שביום זה נולד משה רבינו מושיען של ישראל, ובאדר ראשון נולד ומגן על ישראל ובאדר שני נפטר ואין צרה תרדוף צרה.

נז. עלה לו בגורלו חודש אדר שהוא מול דגים שטבע הדג שבולע את הדג שבא מולו ולא את הדג שאחריו רודף וכך נעשה לו שרצה לבלוע ולבסוף נבלע.

נח. הקדים הקב"ה שקלינו לשקליו.

נט. הגזירה נכתבה בטיט ולא בדם ואפשר היה לבטלה, ורמז לזה: לאבדם – לא בדם.

ס. טענת המן למלך אין שוה להניחם מפני שכל הזמן אומרים שה"י פה"י גרמה שנתגלגלו רחמים על בני"י שאמרו המלאכים ראה במה מקטרגים את בני"י על ששומרים תורתך.

סא. ויסר את טבעתו ויכל המן לעשות מה שרוצה ולא הייתה ליהודים אפשרות לבוא למלך ולשלם לו ולהתחנן וכיוצ"ב ועל זה נאמר גדולה הסרת הטבעת יותר ממ"ח נביאים ו-ז' נביאות שעמדו להם לישראל שאלו לא החזירם למוטב והסרת הטבעת החזירתם בתשובה.

סב. התאריך בו התחיל לכתוב את המכתבים וימי שליחתם הם ימי רצון לעם ישראל שהם זמני ההכנה לפסח ושחיטת הפסח וכל שאר המצוות ויוצא שכיוון את התאריך לזמן הטוב לנו.

סג. להיות עתידים ליום הזה ולא מפורש עתידים למה ונהפך להם מעתידים להרוג לעתידים ליהרג.

סד. והעיר שושן נבוכה שבכל שושן נהייתה מבוכה שאשה ששטחה פירות על הגג נפלה ומתה ואדם ההולך לשאוב מים נפל ומת.

סה. ומרדכי ידע על ידי רוח הקודש או שאליהו הנביא אמר לו.

סו. משמע מלשון הפסוקים שיכול היה מרדכי לדבר עם התך שלפי פירוש אחד הוא דניאל ברוח הקודש.

סז. על פי פירוש אחר הרג המן את התך והמלאכים אמרו למרדכי את דבר השליחות של אסתר.

סח. וכן אסתר השיבה למרדכי על זה הדרך.

סט. ותלבש מלכות – שלבשתה רוח הקודש.

ע. ויהי כראות – שלא רצה אחשורוש לראות את אסתר ובא מלאך והכריחו לראות והוא צועק ווי.

עא. נתן לה ה' חן וחסד לפני המלך ונהפך כעסו על שבאה ללא נטילת רשות.

עב. ג' מלאכי השרת נודמנו לה אחד שתמך ואחד שהגביה צווארה שיראנה המלך ואחד שמתח את השרביט.

עג. למרות שעברה בבית הצלמים ונסתלקה ממנה שכינה באה שכינה לעזורה לאחר תפילתה א – לי א – לי למה עזבתני.

עד. לא הרגו אותה הממונים למרות שיכלו להורגה וכבר "על לבושי פילו גורל, מי יקח את התכשיטים ומי את הבגדים וכו'.

עה. נמתח שרביטו של המלך ויש הרבה שיטות כמה אם מעט אם הרבה שיש אומרים שנמתח ששים אמה או מאתים אמה.

עו. מיכאל המלאך משכה שתיגע בראש השרביט.

עז. נכנסה לאחשורוש קינאה על המן על שאסתר הזמינה אותו למשתה.

עה. כי כל זה איננו שווה לי למרות כל כבודו ועושרו לא ראה מרגוע לנפשו ורצה להרוג את כל היהודים ומפני כך נתגלגלה מפלתו.

עט. עשה המן כישוף שהעץ לא יקבל אלא את מרדכי וביטל הקב"ה את הכישוף.

פ. נדדה שנת המלך בנס שהעירו המלאך.

פא. נדדה – ראה בחלומו את המן בא בסיף להורגו.

פב. נמצא כתוב על מרדכי והרי אין מציאה על דבר שאבד מפני שמחקו וגבריאל כתב וי"א אליהו הנביא.

פג. לאחר שנקראו לפניו נתנמנס וראה את המן בא בסיף לקחת את המלוכה ממנו ובדיוק כאשר התעורר ושאל מי בחצר ענו לו שהמן בא והבין שאין זה רק דברים בטלים.

פד. הדפים נגללו מאליהן למקום המדבר על זכותו של מרדכי היהודי.

פה. נקראים – שלא רצו לקרוא בזכותו של מרדכי ונקראו מאליהן.

פו. נערי המלך אמרו שלא נעשה עמו דבר לא מתוך אהבת מרדכי אלא מתוך שנאת המן.

פז. המלך לא אמר יקר וגדולה כאשר דיבר עם המן כי אם היה אומר גם גדולה היה המן מבין מיד שאין הכוונה אליו שהרי אותו המלך כבר גידל.

פח. אמר המלך להמן שיעשה כל מה שדיבר כולל לתת לו נהר וכפר.

פט. בתו של המן שפכה עליו את העביט ולאחר מכן קפצה ומתה ונעשה אבל וחפוי ראש.

צ. הוצרך המן – הגדול שבשרים להיות בלן וספר וכרוז המכריז ככה יעשה ברחובה של עיר.

צא. הביאוהו למשתה בבהלה שלא הספיק להתייעץ או למרוד.

צב. אסתר המלכה הצביעה על אחשורוש כאשר אמרה איש צר ואויב והמלאך הזיו אצבעה לכיוונו של המן.

צג. כאשר יצא המלך מהמשתה בחמתו באו מלאכים וכרתו עצים ואמרו למלך שכך ציווה עליהם המן לעשות והיה כעסו יותר גדול ששב למשתה בחימה גם על דבר העצים.

צד. היה המן נופל ומנסה לקום ומלאך דוחפו עד שהמלך יראה ויאמר הגם לכבוש.

צה. חרבונה היה רשע שהיה בעיצה אחת עם המן וכיוון שראה שהתחילה מפלתו בא כנגדו, וי"א שבא אליהו הנביא בדמותו של חרבונה.

צו. נתלה המן.

צז. נתלו בניו שהיו חשובים, י"א עשרה וי"א מאה בנים היו ושבעים מחזורים על הפתחים וי"א שלושים היו ועשרה נהרגו ועשרה נתלו והשאר מחזרין על הפתחים, וי"א מאתים ושמונה בנים היו לו ורמוז במילה ורב בניו.

צח. יצאה נשמת כולם כאחד.

צט. נתן המלך למרכי היהודי את הטבעת וכתבו איגרות חדשות ובוה באה להם הגאולה.

ק. ומרדכי יצא מלפני המלך וגו'.

קא. ונהפוך הוא אשר ישלטו היהודים המה בשונאיהם.

קב. המלך התחיל לדבר לאסתר בכעס על שהרגו היהודים הרבה גויים ומלאך סטר על פיו והמשיך לדבר ברכות מה שאלתך עוד וגו'.

קג. עניין כתיבת המיסים שהטיל אחשורוש הוא כדי ללמד שלמרות שהעלה את היהודים לא מרדו בו המדינות והיה עוד כוח בידו להוסיף מיסים.

קד. לא היה אחד ששלח ידו בבזיה שהוא ממון עמלק שאין להנות ממנו.

קה. כיצד לא פדה המן את עצמו, שבשעת מפלתם של הרשעים אין דבר שיעמוד להם לזכות.

קו. לא הצטער אחשורוש על אוהבו שמת ועוד שמח שכן מיום שבערה בו חמתו על ושתי עדיין קיננה בו תחושה של מעט חימה ורק לאחר מות המן כתוב שככה שנח לגמרי.

קז. למרות שכל עניינו של אחשורוש היה כסף וחמדנות לעושר בכל זאת נתן את ביתו ועושרו של המן לדברים טובים שחולק הכסף למרדכי וללומדי תורה ולבנין בית המקדש.

קח. שלוחים שניים יצאו מבוהלים ודחופים לשנות את אגרות ראשונות, שהרי לבטל אי אפשר שאין לבטל דבר שנכתב ונחתם בטבעת המלך, רק שהיה כוח בידם לשנות.

קט. מרדכי היהודי התגדל מאוד בכל העולם.

קי. רבים מעמי הארץ מתייהדים כי נפל פחד היהודים עליהם.